

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek (sprawozdawca)

SSN Andrzej Siuchniński

w sprawie **K. P. B.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 8 stycznia 2019 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 2 lipca 2004 r., sygn. akt II AKa [...],

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w B.

z dnia 21 stycznia 2004 r., sygn. akt III K [...],

p o s t a n o w i ł

1. oddalić wniosek,

**2. zwolnić skazanego od ponoszenia wydatków postępowania
wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B., wyrokiem z dnia 21 stycznia 2004 r., sygn. akt III K [...], uznał K. P. B. za winnego szeregu przestępstw, w tym między innymi czynów z art. 148 § 1 k.k. i skazał go na karę łączną dożywotniego pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 2 lipca 2004 r., sygn. akt II AKa [...], zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w pkt VI aktu oskarżenia, czyny opisane w pkt III, IV, V, VII aktu oskarżenia zakwalifikował z

art. 200 k.k. w zw. z art. 12 k.k., czyn opisany w pkt IX aktu oskarżenia zakwalifikował z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 200 k.k. i przepisy te przyjął za podstawę skazania, czyn opisany w pkt VIII aktu oskarżenia zakwalifikował z art. 197 § 2 k.k. w zb. z art. 200 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i przepisy te przyjął za podstawę skazania. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2005 r., sygn. akt II KK 433/04, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego K. B., jako oczywiście bezzasadną.

K. B., wielokrotnie podejmował czynności mające na celu wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wskazanym wyżej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...], starania te nie zakończyły się jednakże ani uwzględnieniem składanych w jego imieniu wniosków, ani stwierdzeniem podstaw do wznowienia postępowania z urzędu (III KO 74/12, III KO 97/14, III KO 6/16, III KO 4/17, III KO 57/17, III KO 78/17).

Kolejny tego rodzaju wniosek, sporządzony z powołaniem się na art. 540 § 1 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. i art. 544 § 2 k.p.k., wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 11 września 2018 r. Obrońca K. B. wskazał w nim, że w związku z postępowaniem prowadzonym w sprawie skazanego dopuszczono się w dniu 20 lutego 2002 r. przestępstwa, polegającego na niedopełnieniu obowiązków i przekroczeniu uprawnień przez prokuratora A. K. poprzez przesłuchanie świadka nie mającego ukończonych 13 lat – A. N. bez udziału przedstawiciela ustawowego bądź psychologa, tj. czynu z art. 231 § 1 k.k., co do którego Prokuratura Rejonowa w S. postanowieniem z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt PR Ds. [...], utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 18 grudnia 2017 r., sygn. akt III Kp [...], na zasadzie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., odmówiła wszczęcia postępowania wobec przedawnienia karalności czynu, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło ono mieć wpływ na treść orzeczenia, albowiem zeznania tego świadka miały wpływ na przypisanie winy skazanemu.

Domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, obrońca sformułował szereg wniosków w zakresie, przeprowadzenia dowodów na okoliczność odmowy wszczęcia postępowania w przedmiocie rzekomego przestępstwa popełnionego przez prokuratora A. K., przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka A. N. na okoliczność trybu jego

przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym, jak i potencjalnie wszystkich innych zeznających w sprawie małoletnich świadków.

W uzasadnieniu wniosku obrońca wskazał, że powołanie przez prokuratora ujemnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. – przedawnienia karalności czynu, jako podstawy odmowy wszczęcia dochodzenia w przedmiocie przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., świadczy o tym, że przestępstwo to zostało popełnione. Z kolei fakt, że zostało ono popełnione w związku z postępowaniem karnym przeciwko K. B. implikuje konieczność wznowienia tego postępowania.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku wniósł o oddalenie wniosku o wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny.

Przywoływany przez obrońcę jako podstawa wznowienia postępowania w sprawie przepis art. 541 § 1 pkt 1 k.p.k. wskazuje, że postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. Faktu dopuszczenia się przestępstwa przez prowadzącego postępowanie przygotowawcze prokuratora obrońca upatruje w powołaniu ujemnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. jako podstawy odmowy wszczęcia dochodzenia w przedmiocie przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. Tego rodzaju stwierdzenie nie spełnia wymogu wykazania, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa. Zabieg ten w realiach niniejszej sprawy ma na celu nic innego, jak tylko wymuszenie kolejnej oceny materiału dowodowego, dokonanej przez Sądy obu instancji i doprowadzenie w ten sposób do zmiany ustaleń faktycznych w kierunku zgodnym z oczekiwaniami skazanego, co w postępowaniu wznowieniowym jest oczywiście wykluczone.

Jak już to było podkreślane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, nie można zgodzić się z koncepcją, że unormowanie zawarte w art. 541 k.p.k. uprawnia do ubiegania się o wznowienie postępowania, mimo braku ustalenia przez organ procesowy w orzeczeniu innym, niż prawomocny wyrok skazujący, że sprawca popełnił czyn o znamionach przestępstwa. Warunkiem wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. jest bowiem wykazanie, że "w związku z

postępowaniem dopuszczono się przestępstwa". Czyn o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. musi być ustalony, na co jednoznacznie wskazuje się w art. 541 § 1 k.p.k. Procesowym wyrazem owego ustalenia jest wydanie prawomocnego wyroku skazującego albo orzeczenia stwierdzającego niemożność wydania wyroku skazującego z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 - 11 lub w art. 22 k.p.k. Tym niemniej, nie każde orzeczenie, z którego wynika, że niemożliwe jest wydanie wyroku skazującego, można uznać za równoważne orzeczeniu, w którym ustalono popełnienie przez sprawcę czynu o znamionach przestępstwa. Zwykle ustalenie takie nie będzie zawarte w postanowieniach o odmowie wszczęcia postępowania, gdy ujemna przesłanka procesowa zaistniała przed zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa. Taka właśnie sytuacja zachodzi wtedy, gdy zawiadomienie to składa się już po upływie okresu przedawnienia karalności. Jest oczywiste, że występująca wtedy ujemna przesłanka procesowa obliguje organ śledczy do odmowy wszczęcia postępowania bez podejmowania czynności procesowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2018 r., sygn. akt V KO 83/17, OSNKW 2018, z. 4, poz. 34). Z samego faktu odmowy wszczęcia postępowania na tej podstawie nie można – jak to czyni w niniejszej sprawie obrońca – wywodzić wniosku, że przestępstwo takie zostało popełnione. Zauważyć zresztą trzeba, że wnioskodawca pomija, iż w uzasadnieniu postanowienia z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt PR Ds. [...], na które się powołuje, prokurator, odmawiając wszczęcia postępowania z powodu przedawnienia karalności, stwierdził jednocześnie, że analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie uzasadnia przyjęcia, że doszło do popełnienia przez funkcjonariuszy publicznych przestępstw, o których mowa w zawiadomieniu K. B..

Niezależnie od powyższego podkreślić wyraźnie należy, że charakter podnoszonego we wniosku uchybienia, jakim miało być obciążone przeprowadzenie jednego z przesłuchań małoletniego świadka A. N. przez prokuratora w dniu 20 lutego 2002 r., nie pozwala postrzegać go w kategoriach podstawy wznowienia postępowania. Prawdą jest, że przesłuchanie wymienionego wyżej świadka było przeprowadzone bez udziału psychologa. Okoliczność ta znana była sądom wyrokującym w sprawie skazanego i mogła być uwzględniona w

ramach oceny dowodów. Co więcej, z akt sprawy wynika, iż na etapie postępowania przygotowawczego, w kluczowych czynnościach z udziałem małoletnich, w tym w pierwszym przesłuchaniu A. N. w dniu 11 września 2001 r. (k. 6 – 8) uczestniczył biegły psycholog. Również na etapie postępowania sądowego, czynności z udziałem A. N. (przesłuchanie na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2003 r., k. 1567 – 1569) i innych małoletnich świadków przeprowadzane były w obecności biegłego psychologa.

Tak zgromadzony materiał dowodowy nie uprawnia do formułowania tezy, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa i mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. Nie można zatem stwierdzić zaistnienia w sprawie podstawy do wznowienia postępowania określonej w art. 541 § 1 pkt 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.